

Agora é inverno e a Irene vai facer seis anos, e está aprendendo a ler.

A Irene é unha nena moi boiña, e gústalle selo; tanto que sempre pregunta "¿Estoume portando ben?" cando está na casa dos avós, que é nas fins de semana.

Irene ten o cabelo trigueiro claro, ben longo por tras e moi cortado sobre a testa (como mamá lle manda á perruqueira). Iso déixalle ver moita cara, coradiña nas fazulas, e uns ollos grandes, castaños, que llelos fan aínda máis grandes os lentes das gafas.

2

Irene e a poli

Xavier Alcalá

Contos de Agardar

Xavier Alcalá, castelán de nacemento e ferrolán de adopción.

Como narrador ten máis de 30 libros publicados. Obras publicadas, entre outras, *A nosa cinza*, *Fábula* (Premios Cidade da Coruña e da Crítica Española) e *Alén da Desventura* (premio Blanco Amor), *Arxentina ou Viaxes ao país de Elal*. Tamén é autor de diversas publicacións técnicas e traductor de clásicos da literatura anglosaxona: entre eles *A illa do tesouro*, con numerosas reedicións.

© do texto: Xavier Alcalá

© da edición:

Subvenciona:

Consello Editor: Xosé Xoán Barreiro Prado
Paz Filgueira Paz
Luís M. García Mañá
Xosé González Martínez
Xoaquín Monteagudo Romero
Benito Montero Prego
Carme Pérez Vaquero
Xosé M. Rodríguez—Abella
Carlos Varela García

Coordinación: Xosé González Martínez
Carme Pérez Vaquero

Corrección de edición: Fran Zabaleta

Fotografía e deseño da colección: Pío García

Imprime: Litonor

Depósito legal: C 2186—2007

Edita: Pío García Edicións

A función da Policía nun Estado de dereito é, xunto coa tradicional de garantir a seguridade pública, defender a legalidade democrática e os dereitos dos cidadáns, e os seus principios de actuación son os de servizo permanente á comunidade, máxima consideración á dignidade das persoas e evitación de calquera discriminación.

A Policía asume o feito de que a Constitución e o Estatuto de Autonomía lle recoñecen ao galego a condición de idioma oficial do país e a circunstancia de que é a fala utilizada a cotío pola maioría dos cidadáns.

A lingua galega é un instrumento de comunicación pero tamén é un mecanismo de integración social e política de primeira orde, un medio de expresión colectivo moi relevante para a identificación política e social da comunidade que a fala. Velaí que o Estado no seu conxunto, e dentro del a Policía, incorporen o galego como a súa lingua propia a nivel interno e nas relacións coas persoas.

Os cidadáns poden, xa que logo, dirixirse en galego aos policías, con toda naturalidade, de forma oral e por escrito. E tamén teñen todo o dereito do mundo a que os policías os atendan nesa lingua.

Neste intento por estender o uso da lingua galega aos procedementos administrativos poli-

ciais é importante a participación dos funcionarios e funcionarias, garantindo os dereitos lingüísticos e facilitando os medios para o seu cumprimento.

Velai a intención desta campaña de normalización lingüística: abrir novos espazos institucionais á comunicación, oral e escrita en lingua galega. Entendemos que os corpos de seguridade deben prestaren os seus servizos na lingua maioritaria de Galicia —que é o galego— e os cidadáns demandalos sen ningún complexo cultural.

A colección de relatos do que forma parte este que o lector ten na súa man é unha manifestación do compromiso que a Policía asume na promoción e defensa do idioma galego.

Xoaquín Monteagudo Romero

Presidente da Asociación de Funcionarios para a
Normalización Lingüística de Galicia.

2

Irene e a poli

Xavier Alcalá

Contos de Agardar
Irene e a poli

Agora é inverno e a Irene vai facer seis anos, e está aprendendo a ler.

A Irene é unha nena moi boíña, e gústalle selo; tanto que sempre pregunta “¿Estoume portando ben?” cando está na casa dos avós, que é nas fins de semana.

Irene ten o cabelo trigueiro claro, ben longo por tras e moi cortado sobre a testa (como mamá lle manda á perruqueira). Iso déixalle ver moita cara, coradiña nas fazulas, e uns ollos grandes, castaños, que llelos fan aínda máis grandes os lentes das gafas.

11

O caso é que este día a foi buscar o avó á saída do cole, para levala con el no coche, que é grande e gris, co asentiño para nenos sobre o asento de atrás. Sendo a unha da tarde, desde a rúa sentiuse un balbordo grandísimo; abriuse a porta e comezaron a saír cativos, os máis pequechos diante. Alá se precipitaban pais e avós a recollelos e o avó da Irene quedou un pouco atrás, porque ela, que é moi alta para o seu tem-

po, ben o podería ver por riba das cabezas dos compañeiros.

E viuño, cos seus ollos esaxerados baixo a fronte sen pelo. Pero non se moveu do canto da porta; e outros nenos saían e empurrábana e a profe mesmo lle preguntou quen a viña buscar. Pero ela, nada, calada; e miraba e miraba con ollos de moucho esperto; ollaba para acá e para acolá, como se andase á procura de alguén.

12 Daquela o avó, estrañado, achegouse á porta do cole, saudou a profe, colleu a Irene da man e foina levando para ao coche. Dicíalle que ían pasar polo feirón da vila a compraren xamón e chourizos, o que moito lle apetece á Ireniña porque a señora do posto sempre lle dá unha lasca de xamón á proba; pero a rapaza calaba.

Deixouse sentar na súa cadeira, e amarrar o cinto, e calaba. Saíron da cidade, o avó púxolle a música de María Elena Walsh, que tanto lle gusta (sobre todo o da vaca da Quebrada de Humahuaca) e, xa metidos na autoestrada, decatouse de que a Irene estaba a chorar, un choro tenro e longo, silencioso, con salucos de infinita pena.

Contos de Agardar
Irene e a poli

—¡Oh!, Ireniña, ¿pero que che pasa, compañeira? —preguntoulle o avó, que a miraba polo retrovisor.

—Que o Aarón me empurrou pola escaleira e me chamou mentirona —respondeu ela entre impos.

—Vaia, ho, tanto nome bíblico para tan mal comportamento —dixo o avó e a pequena non lle viu a cara de sorna con que o dicía—. Pero ti non lle fagas caso, que pode ser medio burrangán ese rapaz, e por iso chama cousas que non debe.

Houbo un silencio, con fondo de música do Norte arxentino en versión de canción infantil. O coche seguía pola autoestrada, fulxía o mar azul en día sen vento nin nubes. O avó pasoulle á Irene un lenzo de papel para que limpase bágoas e mocos, e ela fíxoo, porque é boiña; pero non daba parado de chorar.

—E os meus amigos vanme chamar mentireira todos —rompeu o seu silencio.

—¿E logo, mulleriña? ¿Pero que mentira contaches? —xa lle entrou a sospeita ao avó.

—É que a Sandra ten unha pistola, e unha porra e un coche con luces...

—¿Como? —o avó volveu mirar polo retrovi-

sor os ollos enormes e chorosos.

—É que a Sandra é policía...

Unha luz acendeuse na cabeza do avó, e tocou un botón na cadro de mando. Unha voz saíu polo altoparlante: “Teléfono móbil”, dicía. O avó premeu o botón de novo, sentíronse uns tons agudos e axiña a voz da mamá de Irene.

—A ver, muller —dixo o avó—, que esta non me para de chorar e está a falar da Sandra...

—Ai, si, ho, que non cho dixen todo —respondeu a mamá de Irene—. Que é que a Sandra lle prometera que a ía buscar hoxe para traerma á casa, e por iso che dixera eu a ti onte que viñeses recoller a Irene aquí á casa, pero a Sandra chamou despois dicindo que tiña un servizo e...

14

Estaba claro. Non é o mesmo un avó de barba grisalla, case branca, e pelo gris, vestido de escuro e metido nun coche gris, que unha amiga de mamá, nova coma ela, con todos os atributos dos polis das pelis.

—É que o Aarón me dixo que eu dicía mentiras porque os policías só van buscar os homes malos —a picariña parecía acougar e mesmo xa seguía a his-

Contos de Agardar
Irene e a poli

toria dos gatos e os ratos tucumanos da María Elena.

Entón soou o teléfono do coche e cortouse a música, como fai o “sen mans” (que así lle chama o avó), e escoitouse quen chamaba:

—Irene, son papá.

—Ola, papi —a nena puxo voz de tristura—. O Aarón empurroume pola escaleira e chamoume mentirotas.

—Xa sei, xa; xa mo dixo mamá. Pero non te preocupes, muller —a voz de papá soaba sobre ruídos de rúa, e un pouco falsa—. Ti tranquila, que xa falei eu coa Sandra e díxome que te vai buscar o luns, que hoxe tivo que ir deter uns delincuentes.

—¿O que? —a Irene inclinaba o corpo cara adiante porque a voz de papá saía preto do avó— ¿Os vixilantes?

—Non, uns delincuentes —repetiu papá—. Seica había un contubernio de fascistas e a Sandra e mais a compañeira de patrulla conseguiron deter o Jo-semari e o Marianín e estanos facendo cantar.

—Neno —interrompeu o avó—. A ver que carallo lle dis, que esta despois o repite.

—¡Avó! —berrou a dos ollos grandes— ¡Dixe-

ches unha palabrota, e eu son policía de palabras!

—Vaia, muller, que tes boa teima coa policía —comentou o avó; e mudou de ton, dirixíndose ao pai da Irene—: ¿Oíches? Que dixo a túa mai que a ver se vides recoller a vosa roupa de verán, dunha putísima vez.

—¡¡Avó!!

—Vale: dunha santa vez —corrixiu o avó e seguiu a falar para o papá de Irene—: Veña, despídete da cativa, que me vou meter no feirón e isto está imposible de coches.

—Ata logo, Irenucha —dixo papá—. Xa verás como te vai buscar a Sandra o luns...

16

Despedíronse. O avó dixo moitos palabrons mentres tentaba estacionar o coche na vila, chea de paisanos dispostos a venderen o melloriño da horta, da leira e do cortello. A Irene ameazouno con prendelo e metelo no cagarrón, por “avó palabroto”; e acabaron comprando o que encargara a avoa e algo máis: mel e queixo.

Cando volveron entrar no coche, e xa botaban a andar sorteando xentes con bolsas cheas de grelos e polos, a Irene fixo unha pregunta, case aseverativa, en

Contos de Agardar
Irene e a poli

ton serio:

—Avó, ¿verdade que os pais tamén contan mentiras?

O avó, collido de sorpresa, procurou saída:

—Non, mulleriña, non. Os pais fanche interpretacións peculiares da realidade.

—Ah —exclamou con acento de comprensión a dos ollos vastos, e pediu—: Ponme a da vaca...

De novo coa vaca da Quebrada de Humahuaca (que era muy vieja, muy vieja, y estaba sorda de una oreja) e algo máis foron chegando á casa dos avós.

Irene portouse moi ben todo o resto do día. Só deixou a marca dunha man na parede da escaleira, pero foi sen querer porque a avoa marchara para o piso de arriba e deixáraa na cociña a preparar galletas de chocolate. Entón a Irene se achegou á escaleira a preguntarlle canto azucre botaba na masa e... Bo, nada. Houbo que lavar a parede.

Chegando á noite, a Irene axudou a avoa a preparar a cama do avó. Despois deitou nela, a carón da avoa, leron dous contos e durmiron moi compañeiras mentres o avó lía revistas raras e durmía no seu estudio, no piso de arriba.

Contos de Agardar
Irene e a poli

Cando el baixou á mañá seguinte, a avoa aproveitou que a Irene vía os debuxos animados na tele para contar algo curioso:

—Mira ti o que me dixo cando xa se estaba quedando durmida. “Avoa, ¿verdade que papá non sabe quen é a Sandra, a poli?”

DEREITOS LINGÜÍSTICOS

Os poderes públicos de Galicia promoverán o uso normal da lingua galega oralmente e por escrito nas súas relacións cos cidadáns.

(Artigo 8.3. da Lei 1983, de Normalización Lingüística de Galicia)

Os topónimos de Galicia terán como única forma oficial a galega.

(Artigo 10 da Lei 3/1983 de Normalización Lingüística de Galicia)

Os escritos redactados na lingua oficial dunha comunidade Autónoma que dirixan á Administración Militar particulares, Corporacións públicas ou institucións de autogoberno pertencentes a aquela, terán plena validez e eficacia.

(Artigo 2 da Orde 35/1987, pola que se regula o uso das linguas oficiais das Comunidades Autónomas na Administración Militar).

No caso das relacións verbais entre particulares e centros ou dependencias da Administración Militar con sede nunha Comunidade Autónoma con lingua propia, os primeiros serán atendidos a súa elección en castelán ou na lingua da Comunidade.

(Artigo 4 da Orde 35/1987, pola que se regula o uso das linguas oficiais das Comunidades Autónomas na Administración Militar)

No ámbito territorial das Comunidades Autónomas con Estatuto que establezan a cooficialidade lingüística, os peticionarios terán dereito a lles formular as súas peticións á Administración Xeral do Estado ou ós organismos públicos vinculados ou dependentes dela en calquera das linguas oficiais e a obter en resposta na lingua da súa elección.

(Artigo 5 da Lei Orgánica 4/2001, reguladora do dereito de petición)

Os detidos dispoñen do pleno dereito ao uso das linguas cooficiais perante os poderes públicos radicados na Comunidade Autónoma, sexan estes estatais ou mesmo rexionais”

(Sentenza do Tribunal Constitucional do 21 de xaneiro de 1987)

Contos de agardar
é unha colección que pretende achegar ao lector
unha escolma de autores de relato galego,
dentro da campaña de normalización lingüística
“En galego, con toda seguridade”.
Con ela pretendemos promover o uso do idioma galego
nas relacións dos
corpos e forzas de seguridade coa cidadanía

XUNTA DE GALICIA
PRESIDENCIA
Secretaría Xeral de Política Lingüística

Asociación de Funcionarios
para a Normalización Lingüística

Dirección Xeral da
Policía Nacional
e Garda Civil

Dirección Xeral da
Policía Nacional
e Garda Civil

Consellería de Presidencia
Policía Autónoma